

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

EINDSESTRAAT 45

TE DONGEN

GEMEENTE DONGEN

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

Eindsestraat 45 te Dongen

in de gemeente Dongen

Opdrachtgever	Zorgaccomodatatie 't Zonneke Eindsestraat 45 5105 AA Dongen
Project	DON.C5S.ECO1
Rapportnummer	13013037
Status	Eindrapportage
Datum	1 maart 2013
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. M. Koen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. K. Wopereis
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en Faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
2.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	4
2.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
4.1	Flora- en faunawet.....	6
4.2	Gebiedbescherming	9
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	10
5.1	Vogels.....	10
5.2	Vleermuizen.....	11
5.3	Overige zoogdieren	11
5.4	Reptielen, amfibieën en vissen.....	12
5.5	Ongewervelden.....	12
5.6	Vaatplanten.....	12
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	13
6.1	Flora- en faunawet.....	13
6.2	Gebiedsbescherming.....	14
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	15

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Zorgaccomodatatie 't Zonneke, via Compositie 5 stedenbouw, opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna aan de Eindsestraat 45 te Dongen in de gemeente Dongen.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de voorgenomen ontwikkeling op de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

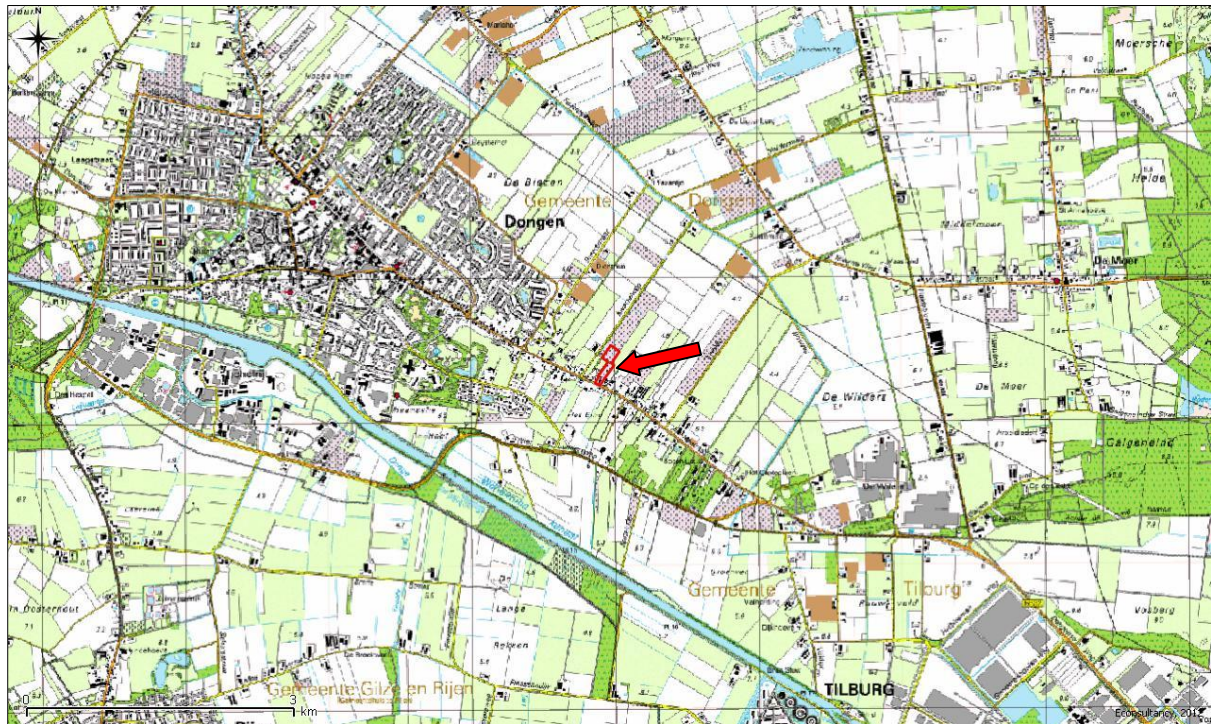
Voor zover bij de opdrachtgever en de gemeente Dongen bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 14.000 \text{ m}^2$) is gelegen aan de Eindsestraat 45, ten oosten van de dorpskern Dongen, in de gemeente Dongen (zie figuur 1).

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 125.900$, $Y = 403.315$.

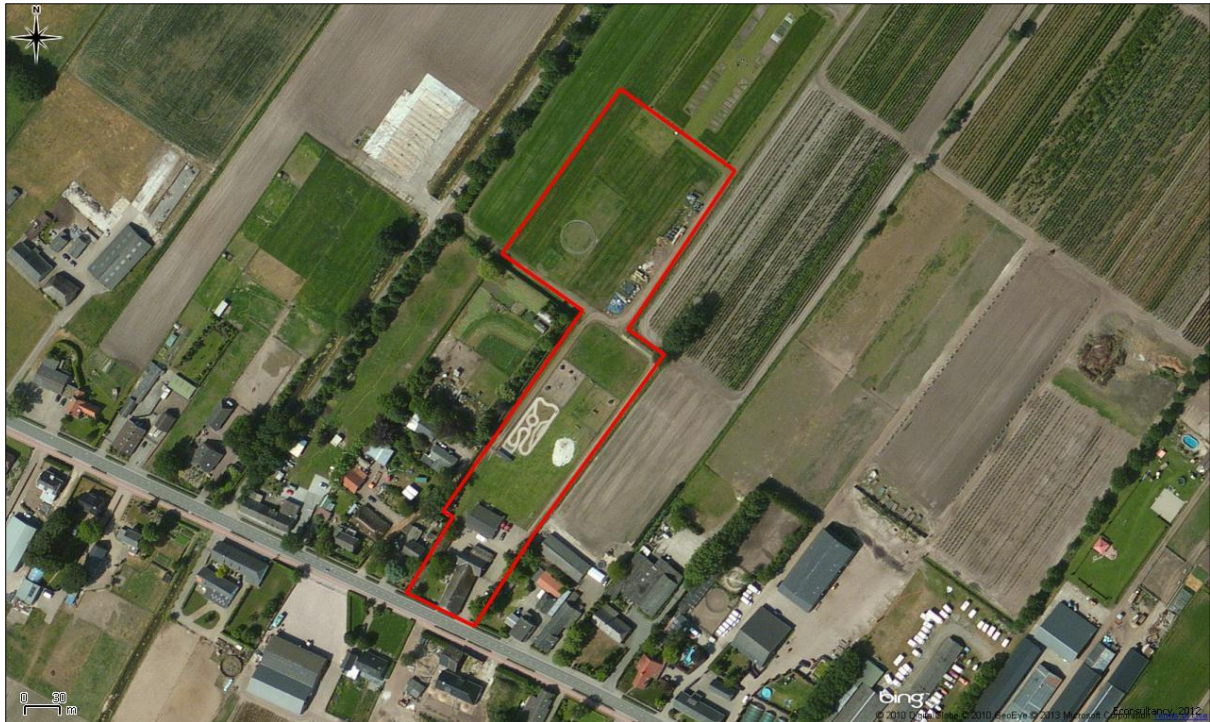

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

Op de onderzoekslocatie is in 2009 een zorgaccommodatie gerealiseerd. De zorgaccommodatie biedt dagopvang aan maximaal 50 cliënten tegelijkertijd. Logeeropvang is mogelijk voor maximaal 19 cliënten. De cliënten worden met diverse activiteiten bezig gehouden. Momenteel zijn enkel de bestaande gebouwen verbouwd en in gebruik ten behoeve van de zorgaccommodatie. Naast de gebouwen zijn er op het zuidelijke terreindeel enkele bomen aanwezig. Het noordelijke terreindeel bestaat voornamelijk uit een speelweide en paardenweide. Op het noordelijke terreindeel zijn verder een overkapte skelterstalling en een nieuw activiteitengebouw aanwezig.

De omgeving van de onderzoekslocatie bestaat voornamelijk uit agrarische percelen. Daarnaast bevinden zich langs de Eindsestraat in de omgeving van de onderzoekslocatie diverse woningen met tuinen en enkele (agrarische) bedrijfsterreinen.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto van de onderzoeklocatie en directe omgeving.

Figuur 3 t/m 8. Impressiefoto's van de onderzoekslocatie.

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

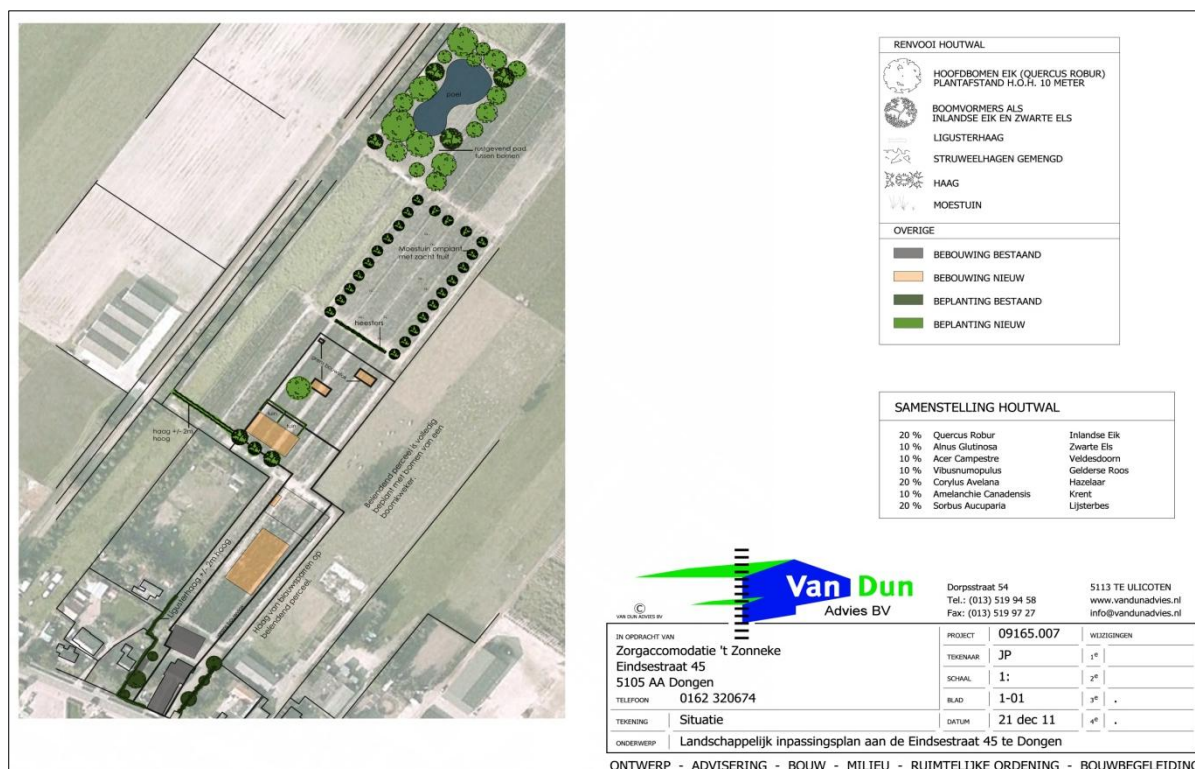
De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 6,5 kilometer afstand ten noordoosten van de onderzoekslocatie. Het betreft in dit geval het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen.

Ecologische Hoofdstructuur

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van de EHS. Het meest nabijgelegen gebied of landschapselement dat door de provincie Noord-Brabant is aangemerkt als onderdeel van de EHS bevindt zich op circa 500 meter afstand ten zuidoosten van de onderzoekslocatie. Het betreffen enkele kleinschalige bospercelen aan de zuidzijde van de Eindsestraat.

2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens om na vaststelling van het bestemmingsplan het bestaande gebruik te legaliseren en tevens nieuwbouw te realiseren in de vorm van een multifunctionele ruimte. Er vinden geen verbouwingen meer plaats aan de huidige bebouwing op de onderzoekslocatie. Een overzicht van de toekomstige situatie is weergegeven in figuur 9.

Figuur 9. Ontwerp van de toekomstige situatie op de onderzoekslocatie.

Ten behoeve van de voorgenomen plannen wordt alleen de open skelterstalling (zie figuur 7) gesloopt. Verder vinden er geen ingrepen plaats. Ingrepen zoals het kappen van bomen en struiken of het dempen van oppervlaktewater, zijn niet aan de orde.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldbezoek is afgelegd op 14 februari 2013. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

4 TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken, zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgeving ten aanzien van de soortbescherming is in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snel gesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken, wordt er in Nederland gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Verder worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie.

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen.

4.1 Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen. Onder “activiteiten” worden alle activiteiten in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik verstaan. Voorbeelden hiervan zijn de sloop van gebouwen, de ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen, dempen van wateren, maar ook natuurontwikkelingsprojecten. Alle activiteiten dienen te worden getoetst op hun effecten op aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde planten- en diersoorten.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Hierbij vallen vogels onder een aparte categorie

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1 algemeen beschermde soorten Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets'). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmblom, steenbreekvaren, tongvaren
Tabel 3 strikt beschermde soorten Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespandief en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie). Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden (beschermingscategorie 5). Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorwaarde hierbij is dat er in de directe omgeving wel geschikt habitat aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en holenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger. Nestlocaties van soorten uit de beschermingscategorie 5 zijn in uitzonderlijke gevallen ook buiten het broedseizoen beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat negatieve gevolgen voor de vleermuisstand op lokaal niveau. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Algemene Zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.2 Gebiedbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Natura 2000

De Natuurbeschermingswet 1998 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000-wetgeving, zullen de termen “Habitatrichtlijngebied” en “Vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het Ministerie van EZ (via Dienst Regelingen) of door de Provincie. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. Tot die tijd zal er echter per project beoordeeld moeten worden of er nadelige effecten te verwachten zijn voor een beschermd gebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

De te handhaven bebouwing op het zuidelijke gedeelte van de onderzoekslocatie kan broedgelegenheid bieden aan huismussen. De te slopen skelterstalling biedt echter geen geschikte nestlocaties voor de huismus. Doordat de betreffende bebouwing in de huidige staat behouden blijft is er met betrekking tot de voorgenomen plannen geen sprake van eventuele verstoring ten aanzien van nestlocaties van huismussen.

Naast de huismus zijn er op enkele plekken in de bebouwing potentiële broedlocaties aanwezig voor de steenuil. Daarbij vormt met name het noordelijke gedeelte van de onderzoekslocatie geschikt foerageerhabitat voor de steenuil. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen sporen van steenuil, zoals braakballen en ruiveren in de bebouwing op de onderzoekslocatie aangetroffen. Hierdoor is het niet te verwachten dat steenuil de bebouwing op de onderzoekslocatie gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats. Wel is het nog mogelijk dat de steenuil van de onderzoekslocatie gebruik maakt om te foerageren. In de toekomstige situatie blijft foerageerhabitat voor steenuil behouden. Door de aanplant van hagen en bomen, het creëren van een bosje met een poel en de aanwezigheid van een moestuin, wordt de kwaliteit van het (potentiële) foerageergebied van de steenuil op de onderzoekslocatie verhoogd.

Verder zijn geen aanwijzingen gevonden die er op duiden dat de onderzoekslocatie een (essentiële) functie heeft of kan hebben voor andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, zoals gierzwaluw, kerkuil en sperwer.

Broedvogels (beschermingscategorie 5)

De broedvogels die onder de beschermingscategorie 5 vallen zijn voornamelijk holenbroeders in bomen en gebouwen. De bebouwing op de onderzoekslocatie biedt nestgelegenheid aan categorie 5 soorten als koolmees, pimpelmees, spreeuw en zwarte roodstaart. Doordat de bebouwing in de huidige staat behouden blijft is er met betrekking tot de voorgenomen plannen geen sprake van eventuele verstoring ten aanzien van nestlocaties van categorie 5 soorten. Verder zijn de aanwezige bomen gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten of nestholtes van categorie 5 soorten; deze zijn niet aangetroffen. Eveneens blijven de bomen gehandhaafd.

Broedvogels (nest niet jaarrond beschermd, bescherming alleen gedurende broedseizoen)

Door de aanwezigheid van bebouwing, struiken en bomen zijn er op het zuidelijke gedeelte van de onderzoekslocatie geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst en houtduif. Daarnaast is het niet uitgesloten dat op het noordelijke gedeelte (weiland) van de onderzoekslocatie een weidevogel als Kievit kan gaan broeden. De te slopen open skelterstalling is verder ongeschikt voor broedvogels.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

5.2 Vleermuizen

Uit het Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant (Twisk en Limpens, 2006) blijkt dat binnen enkele kilometers van de onderzoeklocatie meervleermuis, watervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis zijn waargenomen. Daarnaast is volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010) de onderzoeklocatie gelegen in een deel van Nederland waar tevens soorten als gewone grootoorvleermuis, franjestaart en baardvleermuis potentieel kunnen voorkomen.

Verblijfplaatsen op de onderzoeklocatie

Een deel van de bebouwing op de onderzoeklocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het betreft hier met name de schuren waar in de zomer maanden mogelijk gewone grootoorvleermuizen kunnen verblijven. Daarnaast zouden er in de zomer maanden achter betimmeringen ook gewone dwergvleermuizen kunnen verblijven. Verder zijn de aanwezige bomen gecontroleerd op de aanwezigheid van geschikte holtes voor vleermuizen; deze zijn niet aangetroffen.

Omdat de huidige bebouwing in dezelfde staat behouden blijft is er met betrekking tot de voorgenomen plannen geen sprake van eventuele verstoring ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoeklocatie

De bebouwing in de directe omgeving vormen potentiële verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de onderzoeklocatie en de aard van de voorgenomen plannen geen hinder van de ingreep en activiteiten op de onderzoeklocatie.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoeklocatie zal, mede door de aanwezigheid van enkele bomen en open ruimtes, gebruikt kunnen worden door meerdere soorten vleermuizen om een gedeelte van de avond/nacht te foerageren. Door de voorgenomen plannen zal het aanbod aan foerageermogelijkheden niet in het geding komen. Door de aanplant van bomen en het creëren van een bosje met een poel wordt de kwaliteit van de foerageermogelijkheden op de onderzoeklocatie voor vleermuizen verhoogd.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen of onderdelen hiervan op de onderzoeklocatie ontbreken, worden er door de voorgenomen ingrepen geen vliegroutes van vleermuizen verstoord.

5.3 Overige zoogdieren

Licht beschermde soorten

De onderzoeklocatie vormt geschikt habitat voor enkele soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel, mol en konijn.

Streng beschermde soorten

De onderzoeklocatie vormt geschikt habitat voor de steenmarter. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoeklocatie als vaste rust- of verblijfplaats door deze soort. Gelet op het ontbreken van sporen en gezien de huidige geografische verspreiding kan worden gesteld dat de onderzoeklocatie niet in gebruik is door de steenmarter.

Het voorkomen van andere streng beschermde grondgebonden zoogdieren is tijdens het veldbezoek eveneens niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat en op basis van verspreidingsgegevens kan de aanwezigheid ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig.

Amfibieën

Door het ontbreken van wateroppervlakten als poelen, sloten of vijvers is de aanwezigheid van voortplantingswater op de onderzoekslocatie in de huidige situatie uitgesloten. Wel kunnen er incidenteel algemene soorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander worden aangetroffen, die zich mogelijk onder planten, hout of stenen op het zuidelijke gedeelte van de onderzoekslocatie kunnen verschuilen.

In de toekomstige situatie biedt de onderzoekslocatie, door de aanleg van het bosje met de poel, wel voortplantingswater en landhabitat voor met name algemene amfibieën.

Vissen

Doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken is het voorkomen van vissen op de onderzoekslocatie uitgesloten.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Voor libellen geldt dat water nodig is ter voortplanting. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie op de onderzoekslocatie te vestigen.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige ongewervelden

Overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn niet op de onderzoekslocatie te verwachten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarneming van dergelijke beschermde soorten bekend binnen de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Vaatplanten

Aangezien de onderzoekslocatie in de huidige situatie bestaat uit bebouwing, verharding, tuin, speelweide en paardenweide is het niet te verwachten dat er beschermde plantensoorten op de locatie te vinden zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen indicaties aangetroffen dat beschermde planten op de onderzoekslocatie voorkomen.

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.1 Flora- en faunawet

Broedvogels

Overtredingen ten aanzien vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, zijn wegens het behoud van de huidige bebouwing waar huismussen in kunnen nestelen en het kwalitatief verhogen van het (potentiële) foerageerhabitat van de steenuil niet aan de orde. Het is niet op voorhand uit te sluiten dat op het noordelijke gedeelte van de onderzoekslocatie een kievit kan broeden. Geadviseerd wordt de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten of uit te voeren. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd, dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden het weiland te worden geïnspecteerd op de aanwezigheid van een broedgeval. Indien er een broedgeval wordt aangetroffen, mag het nest niet eerder worden verstoord/verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Ten aanzien van overige algemene broedvogelsoorten, zijn overtredingen niet aan de orde, omdat er zover bekend geen sprake is van het verwijderen van beplanting en het slopen voor broedvogels geschikte bebouwing.

Vleermuizen

Overtredingen ten aanzien vleermuizen zijn wegens het behoud van de huidige bebouwing waarin vleermuizen in kunnen verblijven niet aan de orde. Daarbij is de open skelterstalling ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor algemene soorten als egel, mol, konijn, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen. Indien noodzakelijk dient een aanwezig dier zorgvuldig te worden verplaatst naar een geschikte locatie buiten het gebied waar de werkzaamheden plaatsvinden.

Overige soortgroepen

De aanwezigheid van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen is wegens het ontbreken van geschikt habitat in dit geval uit te sluiten. Overtredingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van deze soorten zijn niet aan de orde.

6.2 Gebiedsbescherming

De onderzoekslocatie is niet gelegen in, en maakt geen deel uit van een gebied of landschapselement dat is aangemerkt als EHS. Het meest nabijgelegen gebied of landschapselement dat door de provincie Noord-Brabant is aangemerkt als onderdeel van de EHS bevindt zich op circa 500 meter afstand ten zuidoosten van de onderzoekslocatie. Gezien de aard van de ingreep hebbende voorgenomen plannen geen invloed op de nabijgelegen EHS-onderdelen. Hierdoor is aantasting van de EHS niet aan de orde.

Externe werking op overige beschermde natuurgebieden, zoals het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen is, gelet op afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de voorgenomen plannen en het gelijk blijven van de omgevingscondities, niet aan de orde.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Zorgaccomodatatie 't Zonneke, via Compositie 5 stedenbouw, een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Eindsestraat 45 te Dongen in de gemeente Dongen.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en de voorgenomen ontwikkeling op de onderzoekslocatie.

De initiatiefnemer is voornemens om na vaststelling van het bestemmingsplan het bestaande gebruik te legaliseren en tevens nieuwbouw te realiseren in de vorm van een multifunctionele ruimte. Een overzicht van de toekomstige situatie is weergegeven in figuur 9. Ten behoeve van de voorgenomen plannen wordt alleen de open skelterstalling (zie figuur 7) gesloopt. Ingrepen zoals het kappen van bomen en struiken of het dempen van oppervlaktewater, zijn niet aan de orde.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is verkort weergegeven welke maatregelen te treffen zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag (*)	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	incidenteel mogelijk	nee ¹	nee	¹ bij werkzaamheden op het noordelijke terreindeel; voorafgaand controle uitvoeren of werkzaamheden starten buiten het broedseizoen
	jaarrond beschermd	ja	nee	nee	nee	potentiële nestplaatsen huismus en potentiële foerageergebied steenuil worden niet aangetast
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	nee	nee	nee	potentiële verblijfplaatsen worden niet aangetast
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	zorgplicht ten aanzien van (incidenteel) aanwezige dieren
Amfibieën		minimaal	incidenteel mogelijk	nee	nee	
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		op ± 6,5 km	nee	nee	nee	-
EHS		op ± 500 m	nee	nee	nee	-

* Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen of broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf door Dienst Regelingen ter goedkeuring worden voorgelegd, middels een ontheffingsaanvraag. Deze aanvraag wordt alleen in behandeling genomen als er een volledig onderzoek is uitgevoerd.

Conclusie

In het kader van de voorgenomen plannen kunnen overtredingen ten aanzien van broedvogels in dit geval worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen en/of voorafgaand aan de werkzaamheden een controle op broedgevallen uit te voeren. Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Flora- en faunawet, vanwege de aard van de voorgenomen plannen, het ontbreken van geschikt habitat, op basis van verspreidingsgegevens en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling, niet aan de orde.

Op basis van onderhavige quickscan wordt vervolgonderzoek naar het voorkomen van verschillende soortgroepen niet noodzakelijk geacht. Tevens is er geen sprake van het indienen van een ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Vrijblijvend advies

Erfvogels zijn vogels die leven op het boerenland, op en rondom boerderijen en landelijk gelegen woningen, op erven en in hagen en houtwallen. Ze nemen in aantal af, mede omdat het boerenland en de erven de laatste decennia veel grootschaliger en 'netter' zijn geworden. De nieuwsbrief 'Erfvogels in beeld' informeert over nut, noodzaak en praktische manieren van natuurbescherming in het landelijk gebied. Deze nieuwsbrief is te downloaden op via de site van de Vogelbescherming.

Verder heeft Vogelbescherming Nederland samen met BAM Utiliteitsbouw een checklist ontwikkeld, waarmee een bouwonderneming zijn projecten en de directe omgeving natuurvriendelijker kan maken. Door middel van het beantwoorden van enkele ja/nee vragen, kunnen eenvoudige maatregelen worden toegepast die goed zijn voor de natuur op en rond bebouwing. U vindt deze checklist op de site van de vogelbescherming. Daarnaast is er tevens een brochure beschikbaar omtrent het vleermuisvriendelijk bouwen. Deze brochure is onder andere te vinden op de website van de Zoogdiervereniging. Deze checklist en brochure kunnen ook kosteloos worden opgevraagd bij Econsultancy.